

Izplačeno vsak četrtek in v soboto s poštnino vred ali 4 Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 25 din., pol leta 12'50 din., četrt leta 9'50 din. Izven Jugoslavije 46 din. Naročnina se pošlje na upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta 5. Ima se dospoljiti do odgovoda. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 113.

Pošamejšana krovilka stane 1 din.

Fotografija plačana v govorilni.

Hudobilje je v Mariboru. Koroška cesta št. 3. Nekaj pis se ne vračajo. Upravništvu spremem naročnino. Inserate in reklamacije.

Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglaševanja primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštne proste.

Čekovni račun poštne urade Ljubljana št. 19.603. Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

16. stevilka

MARIBOR, dne 5. aprila 1923.

57. letnik.

Katoličani!

Velikonočni kresovi nam goré že petikrat v osvobojeni domovini ter nas vabijo k duhovnemu vstajenju, prerojenju in novemu življenju. Ob teh velikončnih ognjih vas vabimo na

Katoliški shod v Ljubljani,

ki nam naj bo velikonočni ogenj, oznanjajoč duhovno narodno vstajenje, nравno narodno prerojenje ter novo in srečno narodno življenje.

Dne 31. avgusta 1922 je preteklo 30 let, od kar se je zaključil I. katoliški shod v Ljubljani in dne 27. avgusta t. l. bo minulo 10 let od zadnjega ljubljanskega katoliškega shoda. Globoke brazde je začrtal I. katoliški shod na njivo slovenske kulture ter verskega in socijalnega življenja; bogata semena so posejali naslednji trije ljubljanski shodi. Vzklilo je iz njih lepo, krepko se razvijajoče katoliško gibanje.

Krvava burja svetovne vojne je ulomila to nežno cvetko, je razrahljala in deloma uničila marsikater verske, nравne in kulturne vrednote. Doba po svetovni vojni nas je postavila z novo državo v celo nov položaj.

Da zopet mogočno dvignemo prapor svoje katoliške zavesti ter si ustvarimo smernice za novo kulturno delo v bratski slogi s svojimi novimi sodržavljeni, za to vas kličemo na V. katoliški shod v Ljubljani, ki se bo po inicijativi presvetlega gospoda knezoškofa dr. Antona B. Jegliča vršil

od 25. do 28. avgusta t. l.

Potrebo katoliških shodov živo čutijo vsi katoličani po celi Jugoslaviji. Zato se je vršila v zadnjih treh letih že cela vrsta manjših shodov v tej ali oni obliki.

Bratje Hrvati so priredili meseca avgusta lanskoga leta v Varaždinu pokrajinski evharistični shod, katerega smo se udeležili tudi Slovenci. Ker je ta shod sijajno uspel, je zaželet in povzročil gospod nadškof dr. Anton Bauer, da se obhaja 18. in 19. avgusta t. l. v Zagrebu evharistični kongres za vse katoličane v naši državi. Slovenci z veseljem pozdravljamo ta kongres in se ga bomo udeležili v kar mogoče velikem številu; zasigurana nam je že posebna cerkev, kjer bodo verske pobožnosti vršili slovenski duhovniki. Mi smo Hrvatom hvaležni za priliko, da moremo prihiteti na veličastno manifestacijo verske skrivnosti, ker se dobro zavedamo pomena takega javnega izraza verske misli.

Slovenci pa smo že dovršili veliko predpriprav za katoliški shod v Ljubljani. V poletnih mesecih se je obhajalo veliko pokrajinskih katoliških shodov na Kranjskem. Lansko leto so se vršili enaki shodi na različnih krajih po Štajerskem in na koroški meji. Ti pokrajinski shodi so se povsod obnesli nad vse pričakovaje dobro. Kot naravni zaključek teh pokrajinskih shodov pa bo letos katoliški kongres v Ljubljani.

Ker je slovenski narod na predlanskih in lanskih katoliških shodih pokazal smisel za ka-

toliški idealizem, za to bo udeležba slovenskega ljudstva na V. katoliškem shodu v Ljubljani gočovo mogočna. Prepričani smo tudi, da bodo Hrvati in drugi katoličani iz cele Jugoslavije prišli v velikem številu na ta kongres. Posebej upamo na prihod naših bratov iz Koroške, Goriške, Trsta in Istre, če jim bodo le razmere dovoljevale. Na shod pričakujemo istotako številne zastope, iz Čehoslovaške, Poljske in Francije, ki so se nam že dozdaj pridruževali kot ljubi gostje ob enakih prilikah. Nadejamo pa se tudi gostov iz Švice, Belgije in Nizozemske ter zastopnikov našega naroda v Ameriki.

Zakaj nam je katoliški shod v sedanjih razmerah prav posebno potreben?

Vojna in njene posledice so zadale našemu narodu globoke rane. Gospodarske težave nas prislikajo k tloru. Razredni boji povzročajo socijalno razkrojenost. Slabi življenski pogoji nam povzročajo resne skrbi za bodočnost. Še bolj opasna, ko gospodarska nevarnost pa je za naš narod razvanost v pojmovanju in udejstvovanju krščansko nравnih načel. Povsod nam reži nasproti goli materializem, nebrzданo uživanje po «želenju oči, mesa in napuhu življenja.» Pojema volja za vestevo izpolnjevanje dolžnosti, autoriteta ne uživa dolžnega priznanja in spoštovanja. Vse to razjeda narodno telo in izpodkopava narodne moči. K ozdravljenju teh razmer nam more pomagati le vera s svojimi kamenitimi tablami deseterih božjih zapovedi. Socijalno ne moremo dvigniti naroda brez poboljšanja njegovega duševnega, nравnega stanja. Oživeti se mora zopet vera v Boga in v odgovornost pred Bogom, okrepliti se mora krščanska ljubezen do bližnjega, udušiti poganska sebičnost ter užgati v srcih plameteča božja ljubezen. Krščanska svetost v zakonu in družinsko življenje mora zopet vzcveteti, se poglobiti, ukoreniniti v vseh plasteh našega naroda.

V luči sv. vere hočemo o vseh teh nalogah premišljevati ter sklepati o primernih sredstvih za nравni preporod našega ljudstva, za obnovitev krščanskega družinskega življenja, za okrepitev socialnega blagostanja. Z vidika našega katoliškega naziranja hočemo pregledati in urediti naše vzgojne in kulturne organizacije, si želimo pojasniti vprašanja, nazore in potrebe modernega sveta na polju znanosti in umetnosti.

Vsa naša prizadevanja pa ostanejo brez pravega uspeha, ako nimamo krščanskih šol. Pripravljajo se šolski zakoni za celo državo. Katoliški starši, ki so odgovorni pred Bogom za časni in večni blagor svojih otrok, imajo kot davkoplačevalci pravico in dolžnost zahtevati od države za svoje otroke le take šole, kakor jih za vzgojo katoliške mladine Cerkev predpisuje po svojem pravu. Bog, Cerkev in starši imajo svoje neoporečne pravice do otrok. Bilo bi brezvestno nasilje,

poskusiti z novimi volitvami. Odcepljene kraje naj bi držla srbska vojska tako dolgo zasedene, dokler se ne bi odtegnila vsa prometna sredstva, izpraznili uradi in celo dinarski bankovci pobrali. Odcepljeni kraji bi se prepustili svoji usodi in Srbi računajo, da bi bilo to Italijanom zelo dobro došlo in da bi v zahvalo podpriali Srbe glede zahtev v Albaniji in Solunu.

S takimi nakanami se borijo v Beogradu pod vplivom protislovenske politike iz Bukarešte in Rima, ki se boji velike in močne slovenske zveze na jugovzhodu Evrope.

Ministrski svet je razpravljal o izvedbi zakona o občini oblastni upravi in pa s tem, kateri posli pokrajini.

ako bi kaka svetna oblast izruvala to, kar je očetovska hiša posadila v mlada nežna srca. Katoliški shod je poklican, da povzdigne mogočno svoj glas v šolskem vprašanju ter izdela načrt za naše šolstvo, ki ne sme biti brez Boga in brez versko-naravne vzgoje.

V državni politiki je na dnevnem redu razmerje med Cerkvio in državo. V veliki meri je odvisna usoda našega naroda in usoda naše države od tega, kako se reši to vprašanje. Ne zahtevamo za katoliško Cerkev nikakih predpravic. Zahtevamo pa svobodo, da lahko neovirano vrši svoj božji poklic. In kakor ves naš katoliški shod ni naperjen proti kakemu drugemu veroizpovedanju v naši državi, tako tudi pri razmerju med Cerkvio in državo ne zahtevamo več, pa tudi ne manj, kakor priznavamo drugim veroizpovedanjem, namreč: svobodo in enakopravnost.

Katoličani! Velike so naloge in svet pretekujoča so vprašanja, ki nam jih nudi novi čas in nova država.

Zato vas vabimo na V. katoliški shod v Ljubljani, da jih spoznamo in jih skušamo rešiti z zdrženimi močmi.

Vabimo vas, da si skupno naberemo novih moči in novih nagibov za spolnjevanje svojih krščanskih dolžnosti v zasebnem in javnem življenju.

Vabimo vas, da pokažemo svoj katoliški verski program, svojo zvestobo do Cerkve, svojo požrtvovalno ljubezen pri delu za koristi naroda in procvit države.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1923.

Za Pripravljalni odbor za V. katoliški shod v Ljubljani:

Univ. prof. dr. Matija Slavič
kot predsednik.

Univ. docent dr. Janez Fabijan
kot tajnik.

Odvetnik dr. Janko Brejc

kot načelnik odseka za cerkvenopolitična, politična in narodna vprašanja.

Kaplan Jernej Hafner

kot načelnik odseka za zunanje priprave.

Kanonik Ignacij Nadrah

kot načelnik odseka za šolsko vprašanje.

Profesor-knjižničar dr. Josip Puntar

kot načelnik odseka za prosvetne organizacije.

Profesor Bogumil Remec

kot načelnik finančnega odseka.

Univ. prof. dr. Josip Srebrnič

kot načelnik odseka za versko življenje in nравni preporod.

Konservator dr. Fran Stelé

kot načelnik odseka za slovstvo in umetnost.

Univ. prof. dr. Josip A. Ujčič

kot načelnik socialnega odseka.

skih uprav naj se prenesejo na velike župane. Posvetovanje se bo še nadaljevalo.

Jugoslovani, ki so bivali na Orgskem in so optirali za našo državo, so se že doselili na naše ozemlje, tu pa ni bilo prav nič pripravljeno za njih sprejem. Optanti so se radi tega zbrali v Beogradu k posvetovanju, kako naj bi složno nastopili za svoje pravice ter prisiliли vladu, da izpolni dane obljube.

Tudi invalidi pripravljajo spomenico, da jo pošljejo mednarodnemu invalidskemu zboru v Belgijo s pričetbo nad zaniknostjo naše vlade glede invalidskega vprašanja.

Vladni listi se radi tega budujejo in misljijo.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Ker so se prečanski kraji, izvzemši Vojvodine z ogromno večino izrekli za spremembu vidovdanske ustanove, je položaj zelo zaostren in mora se odločiti, ali se vlada s Hrvati in Slovenci sporazume ali pa hoče nadaljevati svojo politiko proti Hrvatom in Slovencem. O svojih namenih se vlada še ni izjavila, za to so pa temi glasnejši vladni listi in pa razni spletkarji. Eni grezijo z amputacijo ali odecipitvijo Slovenije in Hrvatov, drugi hočejo vojaško diktaturo, tretji pa hočejo

morali bedni invalidi hvaliti zanikerno vlado, ki jih že štiri leta pusti brez pomoči.

BOLGARIJA.

Koncem pretečenega meseca je bila v Sofiji izrečena odsodba nad ministri, ki so Bolgarijo ob strani Nemčije gnali v svetovno vojno. Poprej je bilo ljudsko glasovanje, ki je izreklo z ogromno večino, da so obtoženci krivi. Šest jih je obsojenih na dosmrtno ječo, drugi pa na 15 do 5 let. — V Bolgariji se pripravljajo državno zborske volitve in se pričakuje zopet zmaga zemljoradnikov.

ZASEDENO PORUHRJE

je torišče vedno hujših izgredov. Na veliko soboto so francoski vojaki streljali v tisočglavo množico, ki se je zbrala povodom rekvizicije avtomobilov v Krupovih tovarnah v Essenu.

Slovo † dr. Verstovška.

Na veliki petek ob 2. uri popoldne se je vršil pogreb blagopojnega dr. Verstovška izpred njegove hiše na pobrežko pokopališče. Verstovškove pogreb je bil gotovo največji, kar jih je videl Maribor pod Jugoslavijo. Številna udeležba pri pogrebu je dokazala, kako čisljen in priljubljen je rajni pri vseh Slovencih.

Pogreb je vodil mariborski stolni prošt dr. Matek ob številni asistenci duhovščine. Pred hišo se je poslovil od rajnega mariborski župan Grčar, ki je v lepih besedah naslikal rajnega kot onega moža, ki nam je otel Maribor in Slovenske gorice v onih važnih in težkih časih ob preobratu. Po županovem nagovoru se je začel sprevod. V sprevodu so bili v častnem številu zastopani Orli z zastavami in župani iz vseh delov Slovenije. Krsto rajnega so spremišljali Orli, zastopniki rojstne občine pokojnikove in zastopniki občin, katerih častni član je bil rajni.

Blagopokojnega je spremjal na zadnji poti tudi škof Karlin, najvišji zastopniki vlade, ljubljanske višoke šole, vsi poslanci naše stranke, vodstvo SLS, predstavniki vojaške oblasti, zastopniki vseh uradov, društva, občin in mnogoštevilni pokojnikovi prijatelji. Po končanih pogrebnih obredih se je poslovil od rajnega ob odprttem grobu dr. Korošec. Naš voditelj dr. Korošec je v kratko ganljivih besedah povdarił o blagopokojnem sledče:

Nobeni zvonovi ne zvonijo danes, ki bi oglašali svetu, da polagamo zaslужnega sina slovenskega naroda v grob. In vendar gre od vasi do vasi, od mesta do mesta, žalostna vest: Ah, naš zvesti prijatelj in dobrotnik prof. dr. Karl Verstovšek, si legel k večnemu počitku.

Ob Tvojem grobu, dragi Verstovšek, žalujejo vsemi, katerim si tako rad pomagal, kadar so prihitali k Tebi v stiskah in nadlogah. In prihajali so v dolgih vrstah in Ti jih nisi nikdar vprašal, od kod so in kam gredo. Pomagal si jim, ker si bil Ti plemenit in oni potrebeni.

Ob Tvojem grobu plakajo danes tudi Tvoja žena in Tvoja deca. Videli smo, najteže si se ločil od njih. Z veliko skrbo in žalostjo je ravno zadnje dni Tvoje umirajoče oko počivalo na Tvoji obitelji, ki jo zapuščaš osamljeno, deloma še nepreskrbljeno, od katere se najmlajši še niti ne morejo zavedati, kako neskončno dobrega očeta jim bodo danes pogrebci zagreble v hladni grob.

Ob Tvojem grobu stojimo v nemi žalosti Tvoji prijatelji, ki smo izgubili s Teboj zvestega, poštenega, nadarjenega druga in sodelavca.

Ob Tvojem grobu pa žaluje danes tudi ves slovenski narod. Veliko si mu dal. Sicer si bil ubog celo življenje, ubog si umrl, in dolgo gledajo za Teboj v grob. A vendar si bogato dajal celiemu slovenskemu narodu. Zajemal si iz bogastva svoje duše, zajemal iz svojega velikega, izredno dobrega in plemenitega srca. — Mladini si bil učitelj, narodu si bil voditelj v politiki, kulturi in gospodarstvu.

Zemlja, v katero Te danes polagamo, je zemlja, ki si jo s preudarno odločnostjo in pogumnostjo ohramil slovenskemu narodu. In prvi organizaciji slovenskega šolstva v naši državi si bil Ti oče, kar bo naša kulturna zgodovina na veke hvaležno zabeleževala, četudi je sedanjost o tem molčala.

Dragi Verstovšek, mi se sedaj poslavljamo od Tebe in ko bodo prve grude zemlje padale na Te, bomo zupstili Tvoj grob. Ne iz nehvaležnosti, nego ker moramo naprej za svojimi cilji. A to Ti obetamo, da bomo na svojih potih nosili Tvoj velik vzgled seboj:

Ljubili in delali bomo do zdanjega vzdaha za svoj dragi slovenski narod!

Slava Verstovšku!

V imenu Orlov je naglašal zasluge rajnega za Orlovstvo dr. Basaj iz Ljubljane. Ko je izpela Glasbena Matica nagrobnico, smo se vsi ginjeni poslovili od rajnega, ki nam je bil prijatelj, politični, gospodarski in kulturni voditelj.

Počivaj v miru blaga slovenska duša in mi vši, ki smo poznali Tvoje, za Slovenijo tolikanj požrtvovalno delo, Ti bomo ohranili trajen spomin hvaležnosti.

Tedenske novice.

Kako si naročim «Slovenskega Gospodarja»? — Kupim si poštno nakaznico in jo takole izpolnim: Napišem naslov: «Upravnštvo «Slov. Gospodarja» v Mariboru. Tam, kjer se zapiše znesek, pa zapišem sveto za celotno, polletno ali četrletno naročnino. Na rob zapišem natančno svoje ime, stan, bivališče in pošto,

SLOVENSKI GOSPODAR.

na katero mi naj upravnštvo pošilja «Slov. Gospodarja». Da ne bo pomot, napiši, ali si nov ali star naročnik. Na nakaznico prilepiš potrebne poštne znamke in tako izpolnjeno nakaznico izroči poštnemu uradu. Potrdo ali recepis pa dobro spravi.

Vabimo še enkrat somišljenike Slovenske ljudske stranke, oziroma Kmettske zveze, na veliki političen shod, ki se vrši prihodnjo (belo) nedeljo, dne 8. aprila, v Mariboru na velikem gostilniškem vrtu pri Gambriunu. Na shodu govorijo novoizvoljeni poslanci naše stranke. Pred shodom bo za udeležence, ki ne morejo doma v cerkev, v cerkvi sv. Alojzija na Glavnem trgu sv. maša. Po sv. maši (ob pol 11. uri) skupen odhod na zborovališče. Prosimo zaupnike in somišljenike iz mariborskog okrožja, da se udeležijo tega shoda v velikem številu.

Mnogo naših volilcev je bilo pri volitvah dne 18. marca izpuščenih iz volilnih imenikov. Opozarjam zaupnike naše stranke in prizadete volilce, da si zabeležijo vse nedostatke. Ko se bo vršila poprava imenikov ali reklamacije, naj zahtevajo svoj vpis v imenik. Prosimo gg. župane, da si tudi oni zabeležijo pomanjkljivosti volilnih imenikov.

Lep nauk iz volitev. Na Štajerskem bi dobili še en — trinajsti mandat — ako bi Radič zaostal za okroglih 200 glasov. Slovenci bi bili s tem dosegli ono število mandatov, ki jih po postavi sploh zamoremo. Tukaj imate dokaz, koliko pomeni včasi le par glasov. Črpajmo iz njega nauk, da je treba v vsakem slučaju spraviti vse na voliščel.

Gradnja nove državne ceste od Št. Ilja ob Muri proti Apački kotlini je razpisana. Licitacija se vrši dne 28. aprila t. l. pri gradbeni direkciji v Ljubljani.

Marija Snežna, ali kakor se volišče uradno imenuje Nova cerkev, zasluži res priimek «Nova». Prej najbolj samostojna, je zdaj docela pretvorjena v SLS. Pri pomogli so k temu lepo obiskani shodi gg. Roškarja in Žebota, nekaj pa tudi g. Retzerja, ki je prišel s svojo trobo v nedeljo pred volitvami k nam trobit. Postavila sta se poleg cerkve in troba je kričal in mahal. Gospod župnik jima je rekel, da nimata pravice na cerkvenem posestvu zborovati. To mu je dalo povod, da je toliko hujje razgrajal nad popi. Kolikor gršo gnojnico je razlil na nje, toliko lepše je pobožal Retzer svojo gladko lice. Tako so spoznali tudi tisti, ki naših poslancev niso prišli poslušati, da v Samostojni ni druge modrosti kakor gnojnica; zato so ostali 18. marca ali doma ali pa so volili z nami. Tako sta tudi oba varuha njihove škatljive odpovedala. Pri Kukovčevi škatli je sedel nekaj časa g. Bregant, ko pa je videl, kako so v tisti luknji vsi stiskali svoje pesti, je čez nekaj časa rekel — eschlechtes Geschäft, vzel klobuk in šel. Da je prišlo v šesto škatljijo toliko krogljice, so krivi volilci iz sosednjih krajev in je upnaje, da prihodnjič ne bodo imeli več vzroka za to. Da pa smo tako krasno zruagali, se imamo največ zahvaliti modremu, vztrajnemu in požrtvovalnemu delu našega gospoda župana Karla Šumandi.

Nekaj od Št. Janža na Dravskem polju. Kakor smo zvedeli, je v rajni «Kmečki vasi» neki Dobnikov pričanjač, ki je gotovo z zloglasnim učiteljem Jarcom v najbližji žlahti, napadel nas šentjanške fante, zlasti Orle, ter očita surovosti in Bog ve, kaj vse, in da nas vseh teh hudodelstev uči g. župnik. Mi sebe in g. župnika ne bomo branili nasproti podlemu obrekovalcu v «Kmečki vasi», ker bi to bilo pod našo častjo. Mi g. Jarcu, ki je celo učitelj in vzgojitelj naše mladine, povemo samo to: Tako surovega, pobalinskega in neotesanega fanta med nami ni (dasi imamo tudi svoje slabosti), kakor ste vi. Da ne bodevi vi in vaša sestra Dobnikova žena rekli, da «Gospodar» laže, vam poklicemo v spomin samo nekatera vaša pobalinska dela ter vas vprašamo: Ali ni surovo, neotesano in pobalinsko, med nedeljsko službo božjo vpričo fantov s cerkev in druge stene trgati lepake, kar ste vi storili na drugo adventno nedeljo?! Ali niste v gostilni pri Sv. Martinu šli s palico nad drugega gosta in hoteli povzročiti pretep?! To je menda olima sokolskih učiteljev! Ali niste na cesti kamenja metalni za tujimi kokšmi? Res, klobuk dol pred tako fajn nastopom. In kako grdo ste preklinjali in klaparsko ostudo govorili v gostilnah in drugod! In če župnik ne bi vsega storil, kakor vam dopade, pa ste rekli, da bi šli v farovž in ga vstreli. Ako vam to ni dovolj, še lahko postrežemo z večimi dokazi. Zato pometite prej pred svojim pragom! Zakaj hodite na solnce, če imate maslo na glavi? Mi fantje pa se zares čudimo, da se še najdejo možje in fantje, ki se od tega mladega učitelja-petelina, ki se je proslavil že s toljimi pobalinstvi in surovostmi, dajo ponizno voditi in komandirati.

Novice od Sv. Bolfenka v Slov. gor. Na veliki petek je zgorela posestniku Francu Bezjaku v Bišu hiša s hlevom in drvarnicom; ogenj je nastal vsled gorečih saj iz dimnika in v trenutku je bila vsa slaminata streha en sam veliki plamen. Hitro prihiteli sosedje so predrli leseno steno in s tem rešili pohištvo, obleko in živino. Dobri sosedje so vzeli tudi pogorelcovo družino pod svojo streho. — Na dan volitev smo pogumno koraliki v Črmenšak in k Sv. Urbanu, kamor so nas razdelili. Zjutraj je še gosposki avtomobil po celi okrajni cesti trosil vabila srbske radikalne stranke; pisana so bila v obliki pastirskega pisma. Seveda pri nas vsak otrok ve, da v Mariboru še nimamo škofa, ki bi nam pošiljal za volitve pastirska pisma; zato se je pač vsak smejal tej srbski hinavščini in volil po svoje pošteno, slovensko in krščansko. Tako je prav! — Prazna vera je v naših krajih še precej razširjena in ta «špas» ni poceni. Prišli so cigani in takoj začeli ljudem po črtah na roki razlagati skrivnosti njihove prihodnosti in računali vsakemu za svoje laži po 10 K. Ne vem, če bi jih dobil iz njih kdo drugi, če bi se tako lepo prosil;

ciganka jih je zaslužila v par minutah in si potem kupila kavo in sladkor. Še hujše se je godilo neki ženi. V hišo je prišla neznaná ženska in ji rekla, da ji bo ozdravila bolnega otroka; sam onaj prinese od babice ruto. Kaj bi mati ne storila za svojega otroka? Res gre, ako bi vendar kaj pomagalo; ženska pa je med tem odnesla vso njeno in možovo obleko. Pravo spoznanje pa pride rado prepozno; toda praznoverja gotovo še ne bo konec. — Prihodnjo nedeljo bo za nas velik praznik: dobimo pet novih zvonov. Zato odložim zdaj pero, ker že čakajo druge skrbi.

Novice in zanimivosti od Sv. Benedikta v Slov. gor. Teden pred volitvami je v naši župniji smrt kosila mlade ljudi. Dne 12. marca smo pokopali 21 letnega mladeniča Janeza Šenekar iz Ročice. Pred 17 leti je umrl njegov brat, šestoselec Rudolf, Oba je pokosila jetika. Počivata v skupnem grobu. Janez je bil dober mladenič, ljubil je posebno petje in podpiral je naše organizacije. Za to so mu tovariši-pevci zplili ganljivo nagrobnico. — Dne 15. marca smo zagreble k zadnjemu počitku 21 letno družbenko Marijino, Elizabeto Bratuša iz Ihove. Umorilo jo je pljučnica. Bila je veselj staršev. Mnogoštevilne družbenice so jo spremljale na zadnji poti. — Dne 17. marca pa je bil pokopan 29 letni Jožef Ježovnik iz Beneškega vrha. Ob veliki povodni v začetku marca je šel v Maribor po invalidno podporo radikalcev, ob kateri priliki se je končno prehodil. Nekaj dni je agitiral za radikalno stranko zlasti po Negovi in plačeval za glas po 120 K. Vsled prehoda mu je vrat silno otek in ga je otok zadušil. Rajni Jože je bil žalostna žrtev nespametne radikalne agitacije. — Naša župnija se je izkazala na vseh voliščih. Doma smo dali SLS 308 glasov, demokrati so dobili 4 glase, 5 glas je bil komisarjev, eden volilci je pomotoma glasoval za Novačana, sedem škatljic pa ni dobilo nobene krogljice. Od 358 volilcev jih je volilo 314, 1 je prej umrl, trije so bili pri vojakih, 12 bolnikov ni moglo iti, 6 volilcev pa je odsotnih od doma, le 17 volilcev je ostalo doma, ki bi bili lahko še prišli. Na ta izid smo ponosni. Slava zavednim volilcem! Vedno tako, tudi v bodoče!

Volilni izid pri Sv. Lovrencu in pri Sv. Andražu v Slov. gor. Pozno smo izvedeli končni izid glasovanja na teh dveh voliščih, zato ga priobčujemo šele sedaj. S ponosom povdarmo, da spadata ti dve volišči med naše najboljše. Razmerje glasov je bilo sledeče: Št. Lovrenc: 1. 5, 2. 194, 3. 3, 4. 13, 5. 0, 6. 0, 7. 8, 8. 3, 9. 0, 10. 2. Št. Andraž: 1. 5, 2. 327, 3. 1, 4. 29, 5. 2, 6. 3, 7. 0, 8. 0, 9. 1 in 10. 3.

Kako sodijo o «Slovenskem Gospodarju» v Makedoniji. Prejeli smo sledeče pismo: «Častno upravnštvo «Slov. Gospodarja»! Že veliko let se je čital «Slovenski Gospodar» v moji hiši doma, priljubil se mi je tako, da ga niti v tujem svetu nisem hotel pustiti; kakor že iskren človek pride dostikrat v težkoče, tako tudi ta list ni vsem po godu. Ker je resnico pisal prvo o vojakih, pa pozneje o drugih državnih interesih, so mi list preposedali čitati, a vkljub temu sem ga hotel imeti posebno, ker so me volitve najbolj zanimale. Radi tega si naročim list na drugo ime tako, da ne pride mojim predstojnikom v roke. A glej, zvedeli so za to, ter me kaznovali z 20 dni pritvora. Vem, da je nam vojakom preposedana politika, zakaj vendar postijo potem »Jutro«, »Balkan« in dr. v kasarno. Ker je, kakor vidite, precej nevarno, tukaj se lahko zgodi vse mogoče in nemogoče, vas prosim, da mi časopis »Slov. Gospodarja« ne pošljete več, temveč poklonite ga do kraja naročnine enemu zavednemu Slovencu. Kadar se vrнем v ljubo mojo Slovenijo, katero sem še le tukaj v Makedoniji začel prav ceniti in ljubiti, bom naročil »Gospodarja« z opot in ostal zvest njegov naročnik.

Prihodnji petek zvečer ob pol 8. uri se vrši tedenško predavanje Slov. kršč. soc. zveze. Pridite zopet v obilnem številu.

Nesrečni cestiar je Majhenič Ivan iz Bohove pri Mariboru. Pred Božičem so mu ukradli neznanati tatovi svinjo, pretekli četrtek popoldne med 4.—5. uro pa mu je avto povozil dva prašiča. Avto je vozil s tako brzino, da se ni mogla ugotoviti številka.

Brezobzirni avtomobilisti povzročajo zopet velike nesreč in škode. Opozarjam vse čitatelje, da je lastnik avtomobila in šofer odgovoren za škodo, ki jo napravi. So sicer nekateri pošteni avtomobilisti, ali velika večina je brezobzirna in zato opozarjam čitatelje, naj v slučaju škode telefonirajo na daljne kraje, recimo: Ptuj, Maribor, Celje, da policija ali žandarmerija ugotovi lastnika in šoferja.

Smrtno se je ponesrečil. Iz Strmeca pri Veliki Nedelji nam poročajo: Na Velikonoč popoldne se je smrtno ponesrečil pri streljanju sedemnajstletni Jožef Koren. Bil je ključavničarski vajenec v Ormožu in si je smrtno orožje, mali topič sam napravil. Nesreča seveda drugih ne bo spamerovala.

Pri Sv. Andražu v Slov. goricih je dne 25. marca umrla mati tamošnjega g. župnika Škofa. Blagi pokojnici svetila večna luč, sorodnikom pa naše sožalje.

Umrl je v Cirkovcah na veliki četrtek Matija Korže, posestnik, gostilničar in mesar, ter bil pokopan na velikonočno nedeljo. Bil je dolgoletni naročnik »Slov. Gospodarja«. N. v m. p.!

Tako gospodje! — Pa tudi to: Potegujete se za avstrijske Nemce na škodo slovenskih delavcev. Redimo naj jih mi Slovenci in pustimo svoje ljudi v bedi? Živijo nemčurji okrog «Nove dobe». — Delavec.

Iz bizejlskih prošlih dni. Ko si šel prejšnje dni skozi Bizejlsko, si opazil in srečaval gruče žalostnih in potrtnih obrazov. Človeku mehkega srca se vzbodi čut usmiljenja. Kaj se je vendar zgodilo? A kmalu ti pada na uho besede pro . . . , klerikalci so zmagali, kaj bo, kaj bo, aha, to so samostojni generali brez armade, stikajo glave kakor piščeta brez koklje. «Ober» samostojnež je imel hudi griz, tako, da je celo iskal črnega vina. Da, da, verjamemo, kajti sto in štiri glasi so odgovorili, da niste pravilno gospodarili. Samostojna se je zibala, zibala in razpadla, zatorej naznanjam vsem znancem in prijateljem tužno vest, da so vsi zdravnik obupali nad življenjem Samostojne stranke. Naše sožalje! Prihodnji več!

Viničarjem in prijateljem ubogega delavstva! Nadviničarju Ivanu Husjak v Slammnjaku je bil v preteklem tednu ukraden od neznanega zlikovca tisoč dinarski bankovec, ki ga je dobil imenovani od svojega oskrbnika za izplačevanje delavcev. Vse dosedanje poizvedbe po storilcu so bile brezuspešne. Ker ukradeni denar ni bil njegova last, ampak denar za delavce, znači to za ubogo viničarsko rodbino naravnost popolno uničenje. Zato se podpisana organizacija obrača tem potom na vse tovariše viničarje in druge ljudomile prijatelje ubogega delavstva za blagohotno podporo za težko oškodovanega tovariša, da mu vsaj nekaj povrnemo, kar mu je odnesla hudobna roka. Vsak, tudi najmanjši dar bo s hvaležnim srcem sprejet. Spomnimo se besed: Odpri roke, odpri srce, otiraj bratovske solze in pomorim bratu trpinu iz nesreče v kateri se nahaja brezlastne krije. Darove sprejema Strokovna zveza viničarjev in kmetskih delavcev v Ljutomoru.

Krščanska dekleta, ki hrepene po popolnosti in so vneta za razširjanje kraljestva božjega, se v Družbi sv. Petra Klaverija sprejmejo kot pomožne misijonarke za Afriko, in sicer po svojih zmožnostih in znanju bodisi kot sodalke ali pomočnice. Četudi se ne zahteva posebna na predizobrazba, je vendar neka gotova spremnost in pripravnost, bodisi v duševnem, pismenem delu ali domačih, gospodinjskih opravilih in ročnem delu, predpogoj sprejema. Prošnje za sprejem naj se blagovolijo poslati na vrhovno voditeljico Klaverjeve družbe, Rim (23), via dell Olmata 16.

Gospodarstvo.

MESANJE VINA.

Vinotržci in krčmarji, kakor tudi vinogradniki sami so imeli že od nekdaj navado, da so z medsebojnim pomešanjem ali združenjem dveh ali več vrst vina popravljali slabejša vina. Tako postopanje bi bilo prav posebno letos na mestu vsled slabe kvalitete lanskega vinskega pridelka, katerega bomo lažje vnovčili, ako ga bomo pomešali s prejšnjimi boljšimi letniki. Z mešanjem ali rezanjem vina gre v glavnem za zboljšanje kislega vina brez dodatka sladkorja. Z mešanjem pa zboljšamo seveda poljubno tudi druge slabe lastnosti vina. Mešanje je le tedaj na mestu, ako pri tem postopamo s premislekom, to je, da slabo vino zares zboljšamo, dobrega pa pri tem ne potratimo. Za uspešno mešanje so torej potrebne pred vsem praktične izkušnje. Kletar mora imeti dobro poskušnjo z jezikom. Kemična preiskava pri tem ni odločilna, akoravno je dober pripomoček.

S pravilnim mešanjem je mogoče povsem nasprotojno si lastnosti posameznih vin vsakega kraja in letnika tako uravnati, da vrednost in dobrota mešanega vina daleč presegata vrednost vsake tiste vrste, ki jo mislimo uporabiti pri mešanju.

Vino mešamo: 1. Da dobimo vino, ki odgovarja zahtevam pivcev, ne oziraje se na letnik glede okusa in cene. 2. Da napravimo mlado in kislo vino bolj sladko, trpežno in užitno. 3. Da dobe bledorudeča vina lepo temnorudečo barvo. 4. Da starino osvežimo in pomladimo ter vsled tega lažje prodamo. 5. Da napravimo vino z napako na okus ali duh uporabno.

Novo vino mešamo navadno z novim, staro pa s starim. Razliko delajo le zgoraj navedeni slučaji, ako hočemo vsled starosti oslabelo vino podkrepiti in popraviti. V takšnih slučajih smemo staremu vinu dodati nekoliko mlajšega, bolj svežega in ognjevitega. Za mešanje naj se uporablja vsaj dvakrat pretočeno vino, mlajša za to niso pripravna.

Vino, ki se je pokvarilo, naj se ne meša z zdravim, ker bi s tem poslabšali celo mešanico. Vino s cikom smemo mešati z zdravim le tedaj, ako smo bolezen že ustavili in mislimo vino kmalu porabiti.

Vina z nepravilno barvo izboljšujemo, če jih mešamo z lepše barvanimi (bledorudeča s temnorudečimi). Vino, ki vsebuje preveč kislino mešamo s takšnimi, ki imajo manj kislino. Zagoltino vino mešamo s sladkim in močnim, vino z napako pa s takšnim brez napake. Bolna vina mešamo le tedaj, ako je bolezen že ozdravljenja.

Vina mešamo najuspenejše, dokler so še mlada. Najugodnejši čas za mešanje vin je po prvem in drugem pretakanju. Po mešanju nadaljuje vino svoje tilo vrenje, pri čemer se značaj izenači in okus postane enoten; zategadelj je mešano vino pustiti vsaj mesec dni v miru in ga ne točiti. Mešano vino je dobro čistiti kasneje z beljakom, ribjim klejem ali drugimi umetnimi čistili.

Pred mešanjem je napraviti poizkus v malem ter določiti, katero vino naj se meša in v kakšnem razmerju. Pri tem nam služijo poskuševalne čašice in merilni cilindri. Mešanico je natočiti v steklenico in zopet po-

skusiti. Vino mešamo najbolje v velikih sodih, da dobimo enakomerno kvaliteto, katere ne dosežemo, če rabimo več manjših sodov.

Če smo se prepričali, da moremo vino z mešanjem v vrednosti dvigniti, tedaj sezimo po tem pripomočku, da bomo vina slabih in dobrih letnikov enako dobro prodali.

Opomba: Pričakujemo, da se bo k zgorajšnjemu članku oglasilo več strokovnjakov-kritikov! (Opomba uredništva.)

KMETIJSKA DELA V MESECU APRILU.

Doma, na dvorišču in pri živini. Če ni nujnega dela na polju, tedaj popravljamo stanovanja in gospodarska poslopja in zidajmo nova po potrebi. Pri gradbi novih poslopij je treba temeljitega premisleka. V sedanjih časih se držimo pravila: Zidaj le tedaj, ako ne moreš več izhajati s starim poslopjem. Popravljaj tako dolgo dokler je mogoče, ker popravljanje stane najmanj. Ne zidaj razkošno, ker se takšne stavbe ne izplačajo; razven tega so popravila takšnih stavb mnogo dražja od drugih. Zidaj kolikor mogoče novodobno po razmerah in za posamezne svrhe primerno ter z dobrim gradivom, ker tako z ozirom na trpežnost najceneje izideš. Zidaj samo z gotovim denarjem. Stanovanja je redno čistiti ter imeti pred očmi, da je snaga polovica zdravja. V žitnici je mešati zrnje, da se ne pokvari.

Vprežno živino hranimo kolikor mogoče dobro, da more odgovarjati svoji svrhi. Kako živino oskrbujemo, takšno korist nam bode dajala. Živina je neprecenljiv zaklad, ki pri umni uporabi nikdar ne usahne. Z zeleno klajo ne začnimo krmiti prenaglo, ampak prehajmo od suhe krme na zeleno le prav polagoma, da ohranimo živino zdravo. Mlada živina naj preživi večji del dneva na prostem, da si krepi rast in se boljše razvija. Živina naj ne obje kar prvič travnih bilk v pomladi, ker to škoduje poznejši rasti trave.

V vinogradu. Dovršujemo prvo kop in postavljanje kolja. Vežemo locne. V slučaju slane kurimo v justranji zori na več mestih v vinogradu s tvarinami, ki povzročajo mnogo težkega dima kakor gnoj, katran, listje itd. Kuriti je na tisti strani, odkoder veter vleče. Gosti dim obvarujejo trto pred pozebo, ki nastopa navadno v času sončnega vzhoda. Zasajamo nove vingrade, ako je zemlja dovolj suha. V trsnici cepimo in vlagamo cepljenke. Pri sajenju dajmo na vrh zemlje vselej malo finega peska, skozi katerega nova mladika lažje prerije, nego skozi trdo skorjo.

V sadosniku. Dovršujmo sajenje mladih dreves. Popravljamo drevesne gredice in jih zalivamo, da bo uspeh sajenja tem sigurnejši. Cepimo za kožo. Drugi vrste cepljenja smo obavili prejšnji mesec. Dostikrat se pripeti, da se mlado drevo razvija samo v kroni, deblo pa ostaja šibko ter vsled tega ne more nositi krome obložene s sadjem in večkrat tudi s snegom. V takem slučaju pospešimo debeljenje debla z zarezami, ki jih napravimo z ostrom nožem na enim ali več mestih od početka krone navzdol do korenin. Nož ne sme prerezati lesa, temveč samo skorjo. Te rane zacelijo prav kmalu, ako so bile napravljene pravilno. Uničujimo razne škodljivce. Nastavljamо škatljice za gnezda koristnih ptic, katere nam ljubko prepevajo in pomagajo zatrati škodljivce sadnega drevja.

Na polju. Sadimo krompir, sejemo koruzo in drugo janino, kakor peso, lan, konopljo, fižol, grah, buče, deteljo, lucerno itd. Plejemo zimske setve. Na travnike ne spuščajmo živine.

Na vrtu. Sadimo, ozir, sejemo skoraj vso zelenjavko, ki je v naših razmerah in podnebju v navadi. Poseljopravljamo po možnosti v suhem vremenu, da lažje zatiramo nadležni plevel. Z ozirom na obsežnost dobivamo iz vrta sorazmerno največ koristi; zato je treba temu posvetiti tudi največjo skrb. Dohodki iz vrta plačajo naš trud najboljnežje, četudi imamo v njem opravka od rane pomlad do pozne jeseni.

V gozdu. Mlade nasade je čuvati pred objedanjem. Koristnih ptic ne zalezujmo; enako ne plašimo tudi ob večerih in rani zori prelepo pevajočega kosa.

V kleti. Skrbimo za enakomerno topilno. Mešamo in čistimo vina, da jih zboljšamo, še predno postane toplo. Sode držimo vedno do pilke polne, da se ne tvori birsa, ki vino kvari in poslabšuje.

Čebele je pridno krmiti, dokler ne najdejo na prostem dovolj hrane. Čim bolj se jih pita, tem več bo zalege. Pregledati in očistiti je panje v lepih dnevih.

April rastno dobo nam prinaša,
Pomlad oživilja nam telesno moč;
Veseleje ljetiček se oglaša
In hvali Stvarnika prepevajoč.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignal se je: 6 konj, 11 bikov, 125 volov, 311 krav in 6 telet. Skupaj 459 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 48 do 54 K, poldebeli voli 36 do 47 K, plemenski voli 35 do 46 K, biki za klanje 22 do 42 K, klavne krave debele 38 do 43 K, plemenske krave 30 do 37 K, krave za klobasarje 23 do 30 K, molzne krave 25 do 37 K, breje krave 25 do 37 K, mlada živila 33 do 52 K.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 80 K, II. vrste 76 K. Meso od bikov, krav, telic 70 K. Telečje meso I. vrste 76 K, II. vrste 70 K. Svinjsko meso sveže 120 do 140 K.

Cene žitu in moki v Novem Sadu. Dne 20. t. m.: Baška pšenica, povpraševanje 455, ponudba 457.50, ječmen, ponudba 315, oves, povpraševanje 287.50, ponudba 290; koruza za april, 10 odstot., 10 wagonov po 275; bela koruza, 1 wagon 292.50; banatska koruza za april, 100 odstot., 2 wagonov po 255; sremska koruza, 6 wagonov

po 280; beli baški fižol, 1 wagon 460; moka »0« ponudba 660; otrobi v papirnatih vrečah, 2 wagonov po 157.50 v vrečah iz jute po 165. Tendenca nespremenjena.

Hmeljarsko društvo v Žalcu vabi vse hmeljarje k 43. glavnemu skupščini, ki se bo vršila v nedeljo, dne 8. aprila 1923 ob dveh popoldne v dvorani Roblekove gostilne v Žalcu po običajnem dnevnem redu! Hmeljarji! Casi so resni in hmeljarstvo se nahaja v kritičnem položaju. Strnimo naše vrste in pride vse. V slogi je moč!

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 97—98, francoski frank stane 6.60—6.65 dinarjev. Za 100 avstr. krov je plačati 0.1405—0.1415, za 100 čehoslovaških krov 298—299, za 100 nemških mark 0.4625—0.47 in za 100 laških lir 498—502 dinarjev. Vrednost dinarja v Curihu 5.30 cent. (1 centim je 1 para).

Dopisi.

Iz Moškanje. Cvet ponočnjaškega fantovstva rod sadove, ravnotako slaba vzgoja staršev! Tukaj je z nožem zdelal Jožef Sok, večni ponočnjak, ki se klati ponocni okrog izposojenimi čevlji, posestnikovega sina Majeriča. Napadel ga je brez vsakega utemeljenega vzroka ter mu prizadjal več težkih ran. Pač lep svarilen vzgled vsem, ki pravijo, kakor oče tega nesrečnega ponočnjaka, da so nam »popovi v gospodarsko škodo.« Pri tej hiši je bil vedno »Štajerc« in sedaj vsak drugi list, samo pošteni krščanski ne. Razne hiše v Moškanjih imajo tudi dovolj »spominov« na to ljubeznišvo Sokovo žlaha.

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Veliko breme za posestnike so večni obiski raznih neznanih ponesrečencev. Komaj je zrnje spravljeno in zmlačeno, že se oglašajo zaporedoma različni tujci, večinoma Hrvatje. Pa čudno je to, da so vsi pogorelcji; le lansko zimo so nekateri prosili radi suše. Zadnji pa je bil tukaj Hrvat iz Bednje, ki se preživila z delom in ne z beračijo, in ta je povedal, da od vseh takozvanih pogorelcov niti eden ni pogorel; pogorel je v resnici samo eden in sicer že pred enim letom, pa ta ne pobira radi starosti; vsi drugi si samo izposodijo ali ponarejajo potrdila županstev v beračijo z njimi pod tujim imenom, da jim le ni treba delati. Načrano zrnje prodajo potem za svoj žep. Dotični mož je tudi povedal, da je prejšnji dan srečal dva svoja rojaka in ko ju je vprašal, kako gre »kšeft«, sta mu odgovorila: »Slabo, ne splača se več!« Posestniki pač sami nimajo v spomladni več veliko zrnja, ne morajo torej veliko več dati. Vreča za vrečo je že šla v jeseni in zimi proti Ptiju za davek, za posodo, za pogorelce; doma je ostalo samo še seme. Zato bi prosili okrajno glavarstvo, da naj naroči županstvom in orožnikom, naj tem sledi parjem gledajo na prste; s svojo golufijo odjedajo ti delamržne kruh resničnim ponesrečencem in konec bo, da nazadnje tudi pravemu pogorelcu ne bo nihče več verjal in pomagal. Razna potrdita bo treba dobre pregledati, vse golufive listine pa odvzeti in uničiti.

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Vsa čast našim možem in fantom! Z malimi opravičenimi izjemami je šlo vse na volišče. Bog nam je dal lep solnčni dan, zato je bil naš pogum tem večji. Zjutraj je sicer krasen gospodski avtomobil trosil po celi okrajni cesti na stotino zelenih listov, vabil za srbsko radikalno stranko. Po naši moži so bili pripravljeni na take golufije in se niso dali premotiti. Čital sem tako vabilo in skoraj nisem mogel verjeti, da je človek zmožen tolike hinavščine. Vabilo je pisano kakor pastirsko pismo mariborskega skofijstva. Prepričani smo, da skofijstvo o tem vabilu nima ne sluhne ne duha; vsaj še niti škofa ni v Mariboru. Pismo je kisal za te srbske ljudi hinavski volk v ovčji oblike. Gorje nam, če bi prišli pod oblast teh hinavcev! Pred volitvami so potrosili milijone našega davčnega denarja, da bi si kupili glasov za svojo 10. skrinjico. Kaj bi še delali z nimi, ko bi nas enkrat imeli v svojih kremljih! Zato srečna hiša, ki ima dober list za svetovalca. Kdor ga še nima, naj ga vsaj sedaj naroči.

Ormož. V Hardeku pri Ormožu je umrl spoštovani splošno priljubljeni 76 letni starček Andrej Žinko, eden izmed prvih članov in skozi pet let tudi predsednik Hardeškega gasilnega društva, katero je pred 26 leti ustanovil v prvi vrsti gospod Mikl pri Veliki Nedelji. Pogreba, ki je bil v sredo, dne 28. marca, so se udeležili poleg mnogih prijateljev najnikega iz mesta in okolice, tudi hardeški, ormožki in pušenski gasilci v polni uniformi z godbo ormožke fare na čelu. Gospod nadučitelj Rajšp, sam član ormožkega gasilnega društva, je govoril rajnemu Žinku častno, ganljivo nagrobnico.

Št. Još na Kozjaku. Dne 12. t. m. smo pokopali že veliko let bolehalo ženo Kunigundo Borovnik, p. d. Šuklarco, v Kozjaku. Umrla je nagloma in je njena prerana smrt hud udarec za celo hišo. Pogreb od hiše je pokazal, kako je bila rajna tudi drugod priljubljena. Cerkveni pevci so zapeli pri hiši in na grobu pretresljivi žalostinki. Naj

